

Bruxelles, 28 noiembrie 2022
(OR. en)

14982/22

EDUC 394
JEUN 171
DIGIT 217

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	14147/22
Subiect:	Concluziile Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului sus-menționate, aprobate de Consiliu (Educație, Tineret, Cultură și Sport) în cadrul reuniunii sale din 28-29 noiembrie 2022.

Concluziile Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală**CONSILIUL UNIUNII EUROPENE****ÎN CONTEXTUL:**

1. Discuțiilor politice din cadrul Summitului social de la Göteborg din 2017, unde s-a subliniat faptul că 44 % dintre europeni nu dețin competențe digitale de bază, că, în viitor, 90 % dintre locurile de muncă vor necesita aptitudini și competențe digitale și că 40 % dintre întreprinderile europene întâmpină dificultăți în a recruta specialiști în domeniul TIC. Lansarea unei reflecții cu privire la viitorul învățării, care să aducă răspunsuri tendințelor viitoare și revoluției digitale, inclusiv inteligenței artificiale (IA), a fost una dintre ideile discutate de liderii europeni cu respectiva ocazie.
2. Primului principiu al Pilonului european al drepturilor sociale, anume că orice persoană are dreptul la educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții favorabilă incluziunii și de înaltă calitate pentru a dobândi și a menține competențe care îi permit să participe pe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă.
3. Comunicării Comisiei privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025, care subliniază necesitatea de a crea medii de învățare favorabile pentru grupurile expuse riscului de rezultate insuficiente și de susținere a stării de bine la școală.
4. Rezoluției Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030), care subliniază că educația și formarea au de jucat un rol vital în modelarea viitorului Europei, într-un moment în care este imperativ ca cetățenii să se bucure de împlinire personală și de stare de bine, să fie pregătiți să se adapteze și să funcționeze pe o piață a muncii în schimbare și să se implice într-o cetățenie activă și responsabilă.

5. Planului de acțiune pentru educația digitală (2021-2027), care subliniază conceptul de ecosistem de educație digitală de înaltă performanță și subliniază importanța dezvoltării aptitudinilor și competențelor digitale pentru viața cotidiană.
6. Dialogului structurat în curs cu statele membre privind educația și competențele digitale, lansat de Comisie în 2021, și abordării sale la nivelul întregii administrații în ceea ce privește educația digitală.
7. Recomandării (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii, care are ca obiectiv prevenirea și combaterea excluziunii sociale și asigurarea egalității de șanse prin garantarea accesului gratuit la educație pentru copiii care provin din medii defavorizate. În acest sens, recomandarea subliniază importanța furnizării de instrumente educaționale digitale, de conectivitate de mare viteză, de servicii digitale și de echipamente adecvate, precum și a îmbunătățirii competențelor digitale și a combaterii tuturor formelor de decalaj digital.
8. Strategiei privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030, care indică faptul că utilizarea eficace a tehnologiilor digitale necesită eliminarea barierelor în materie de accesibilitate din calea persoanelor cu handicap și investiții în competențele lor digitale.
9. Propunerii de recomandare a Consiliului privind căile către succesul școlar și de înlocuire a Recomandării Consiliului din 28 iunie 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii, care vizează promovarea unor rezultate mai bune în materie de educație pentru toți tinerii europeni, indiferent de caracteristicile lor personale și independent de mediul lor familial, cultural și socioeconomic, și subliniază starea de bine în școală și sănătatea fizică și mintală ca elemente-cheie ale succesului școlar.

10. Grupului de experți informal care este în curs de a fi instituit în cadrul Comisiei pentru a promova medii de învățare care să ofere sprijin grupurilor expuse riscului de a obține rezultate slabe la învățătură și pentru a sprijini starea de bine la școală.
11. Recomandării Consiliului din 29 noiembrie 2021 privind abordările bazate pe învățarea mixtă pentru un învățământ primar și secundar de înaltă calitate și incluziv, care subliniază importanța prioritizării stării de bine (atât fizice, cât și mintale) și sugerează includerea în obiectivele școlare a politicilor privind starea de bine a cursanților și de combatere a violenței psihologice, precum și o atenție sporită acordată stării de bine și calității vieții profesionale a cadrelor didactice și a formatorilor, a directorilor unităților de învățământ și a altor categorii de personal didactic, pentru a atenua stresul și a preveni epuizarea.
12. Recomandării Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență, care pune accentul pe politici ale EFP adaptate la economia digitală.
13. Declarației de la Osnabrück privind educația și formarea profesională ca factor de redresare și de tranziție echitabilă către economii digitale și verzi, care își propune dezvoltarea digitalizării EFP în cadrul unei noi culturi a învățării pe tot parcursul vieții.
14. Concluziilor Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa, care subliniază că educația digitală ar trebui să ia în considerare starea de bine a tuturor actorilor implicați în procesul de învățare.
15. Monitorului educației și formării 2021, care se axează pe tema stării de bine în educație.

16. Comunicării Comisiei „Un deceniu digital pentru copii și tineri: noua strategie europeană «Un internet mai bun pentru copii» (BIK+)”, care se concentrează asupra îmbunătățirii stării de bine a copiilor în mediul online.
17. Cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni actualizat (DigComp 2.2) elaborat de Comisie, care pune accentul pe siguranță, de exemplu în contextul sprijinirii stării de bine și a sănătății, precum și al înțelegerii și combaterii hărțuirii online.
18. Cadrului european pentru competențele digitale ale educatorilor (DigCompEdu), care subliniază importanța măsurilor menite să asigure starea de bine fizică, psihologică și socială a cursanților în cursul utilizării tehnologiilor digitale.

RECUNOAȘTE CĂ:

19. În sensul prezentelor concluzii ale Consiliului, prin „stare de bine în educația digitală” se înțelege un sentiment de mulțumire fizică, cognitivă, socială și emoțională care le permite tuturor persoanelor să interacționeze în mod pozitiv cu toate mediile de învățare digitală, inclusiv prin instrumente și metode digitale de educație și formare, și să ajungă la un maximum de potențial și realizare personală, care le ajută să acționeze în condiții de siguranță online și le sprijină capacitarea în mediile online¹. Prezentele concluzii ale Consiliului se axează pe starea de bine digitală în cadrul și prin intermediul educației și formării la nivelurile primar, secundar inferior și secundar superior, inclusiv în cadrul educației și formării profesionale (EFP).

¹ Starea de bine cognitivă poate fi definită drept „participarea cu succes a cursanților în societate într-o varietate de roluri – ca persoane care învață pe tot parcursul vieții, ca lucrători productivi, ca cetățeni activi”. Această participare este facilitată, printre altele, de cunoștințele și competențele pe care le dețin. Starea de bine fizică poate fi înțeleasă ca nivelul de sănătate al persoanelor și capacitatea acestora de a avea un stil de viață sănătos. Starea de bine socială se referă la interacțiunile cursanților cu alte persoane, precum și la percepția acestora asupra mediului de învățare digital. Starea de bine psihologică se referă la opiniile și sentimentele cursanților cu privire la propria lor viață și la obiectivele personale pe care și le-au stabilit ei înșiși [Panesi, S., Bocconi, S. și Ferlino, L., *Promoting Students' Well-Being and Inclusion in Schools Through Digital Technologies: Perceptions of Students, Teachers, and School Leaders in Italy Expressed Through SELFIE Piloting Activities* (Promovarea stării de bine și a incluziunii elevilor în școli prin tehnologii digitale: percepțiile elevilor, ale profesorilor și ale directorilor de școală din Italia exprimate prin activități de pilotare SELFIE), revista *Frontiers in Psychology*, 2020].

20. În sensul prezentelor concluzii ale Consiliului, termenul „cursanți” se referă la toți elevii, studenții și ucenicii înscriși în sistemele de învățământ formal inițial la nivelul primar, secundar inferior și secundar superior, inclusiv educația și formarea profesională inițială (EFP).
21. În sensul prezentelor concluzii ale Consiliului, termenul „educatori” include cadrele didactice, directorii unităților de învățământ, formatorii și alți membri ai personalului pedagogic implicați în predarea pentru cursanți la nivelurile primar și secundar ale sistemelor de învățământ formal inițial, inclusiv în educația și formarea profesională inițială (EFP).
22. Tehnologiile digitale au schimbat radical modul în care oamenii învață, muncesc, utilizează informațiile și comunică. Transformarea digitală aduce noi provocări și oportunități pentru cursanți și are un impact asupra vieții lor cognitive, fizice, sociale și emoționale.
23. Pandemia de COVID-19 și trecerea în regim de urgență la predarea și învățarea la distanță și online au generat multe provocări pentru mediile de învățare digitale. Modul în care sistemele digitale de educație și formare, inclusiv cursanții și educatorii și alți actori relevanți, au reacționat la aceste provocări poate servi drept experiență utilă și sursă de învățăminte desprinse pentru dezvoltarea abordărilor privind starea de bine în educația digitală.
24. O educație și formare de înaltă calitate și favorabile incluziunii ar trebui să sporească oportunitățile oferite de transformarea digitală pentru a sprijini starea de bine a cursanților și a educatorilor în mediile de învățare digitale. Acest lucru ar trebui sprijinit și promovat în mod sistematic în toate aspectele ecosistemului de educație digitală².

² Ecosistemul de educație digitală include infrastructura de educație digitală, conectivitatea și echipamentele (inclusiv tehnologiile accesibile și de asistare); conținut educațional digital de înaltă calitate; cursanți și educatori care dispun de know-how pentru a integra tehnologiile digitale în procesul pedagogic și dezvoltarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor digitale, precum și a condițiilor pentru relații interpersonale în mediile de învățare digitală.

25. Consolidarea stării de bine a cursanților în contextul educației digitale este un proces bidirecțional. Mediile digitale pot genera unele provocări, inclusiv în contextul educației digitale, de exemplu hărțuire online, care poate avea un impact negativ asupra stării de bine, în special dacă unele aspecte ale mediilor respective sunt concepute sau implementate necorespunzător. În schimb, ecosistemele de educație digitală bine concepute, care sunt eficiente și incluzive, pot promova dezvoltarea stării de bine a cursanților și le pot îmbunătăți perspectivele educaționale, de viață și de muncă.
26. Decalajul digital reprezintă o amenințare gravă la adresa stării de bine în educația și formarea digitală, atât pentru cursanți, cât și pentru educatori, adâncind adesea inegalitățile existente sau creând altele noi. Sistemele școlare de la nivel național, regional și local ar trebui să fie în măsură să răspundă oricăror probleme legate de accesul insuficient, de echipamentele inadecvate sau de condițiile de învățare nesatisfăcătoare cu care se confruntă cursanții, în special cursanții defavorizați, inclusiv cei cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale și cei care se confruntă cu provocări legate de decalajul digital de gen.
27. Noile modele de învățare, inclusiv cele care implică utilizarea unor instrumente digitale accesibile și ușor de găsit, au o rază de acoperire mai mare, ajungând și la cursanții defavorizați, inclusiv cei cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale și cei care se află temporar în incapacitate de a merge la școală din cauza unei afecțiuni de sănătate, precum și la cursanții care locuiesc în zone izolate, insulare sau îndepărtate, cum ar fi regiunile ultraperiferice ale UE. Ele sprijină, de asemenea, o motivație și un angajament mai puternic de a beneficia de experiențele online și, împreună cu abordările axate pe cursanți, contribuie la reducerea decalajului digital.
28. La sosirea unor cursanți proveniți din contexte de migrație și/sau a căror primă limbă înșușită este diferită de limba de predare, instrumentele digitale și conținutul educațional de înaltă calitate pot facilita continuitatea educației și formării acestora, îi pot ajuta să își mențină legătura cu limba și cultura lor de origine și să facă față unor posibile experiențe traumatice și noilor provocări.

29. Accesul și recurgerea mai frecvente și în creștere la mediile digitale pot expune cursanții la un risc mai mare de a fi afectați de pericolele lumii digitale, de exemplu hărțuirea online și/sau izolarea. Trebuie depuse eforturi pentru a se asigura faptul că cursanții sunt educați și că educatorii sunt instruiți în mod adecvat și cooperează cu alți profesioniști relevanți pentru a promova cu adevărat un mediu de învățare digital sigur.
30. Accentul pus pe gândirea critică, alfabetizarea mediatică și digitală și reziliența la dezinformare și la informare greșită ar trebui consolidat în sistemele de educație și formare, pentru a le oferi cursanților competențele necesare pentru a răspunde potențialelor amenințări și provocări și pentru a asigura o experiență online mai sigură și mai pozitivă.
31. Educatorii, împreună cu personalul administrativ și de conducere, joacă un rol important și de neînlocuit în dezvoltarea mediilor de educație și formare³ și în sprijinirea stării de bine a cursanților. Aceștia ar trebui să își dezvolte și să își consolideze competențele digitale și să își îmbunătățească cunoștințele cu privire la beneficiile și provocările utilizării instrumentelor digitale în educație și formare – de exemplu în cadrul educației lor inițiale, în perioada de integrare la locul de muncă și în cadrul dezvoltării lor profesionale continue – precum și cu privire la importanța creșterii atractivității dezvoltării competențelor TIC pentru fete, printre altele prin abordări care iau în considerare dimensiunea de gen în predarea competențelor legate de digitalizare.
32. Tehnologiile digitale nu sunt destinate să înlocuiască prezența fizică și interacțiunile față în față dintre educatori și cursanți. Scopul integrării tehnologiilor digitale în procesele educaționale este de a sprijini și facilita activitatea educatorilor și de a îmbunătăți experiența de învățare a cursanților.

³ Diverși factori pot avea un impact asupra stării generale de bine a educatorilor, cum ar fi volumul de muncă excesiv, percepția că lipsește recunoașterea și respectul pentru profesia de cadru didactic, dimensiunile excesive ale claselor, lipsa de sprijin pentru școlile cu probleme de comportament necorespunzător al elevilor care nu poate fi ținut sub control și, în unele țări, finanțarea inadecvată sau inegală [Viac, C. și Fraser, P., *Teachers' well-being: A framework for data collection and analysis* (Starea de bine a profesorilor: un cadru pentru colectarea și analiza datelor), Documentul de lucru al OCDE privind educația nr. 213, OECD Publishing, Paris, 2020].

RECUNOAȘTE CĂ:

Starea de bine a cursanților și a educatorilor în contextul educației și formării digitale poate fi sprijinită prin:

A. Dobândirea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor necesare pentru promovarea stării de bine în educația și formarea digitală

33. Fiecare persoană are interacțiuni într-un mediu digital pe tot parcursul vieții personale, profesionale și civice. Dezvoltarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor digitale poate sprijini prosperitatea și satisfacția emoțională a indivizilor și le poate stimula capacitatea de a răspunde în mod corespunzător provocărilor și riscurilor pe care le prezintă atât lumea digitală, cât și cea fizică.
34. Politicile și măsurile privind dezvoltarea aptitudinilor și competențelor digitale ar trebui concepute ținând seama în mod corespunzător de starea de bine a cursanților și de nevoile lor individuale, cu un accent special asupra grupurilor defavorizate. Acestea ar trebui, de asemenea, să vizeze creșterea rezilienței și capacității lor. Competențele digitale⁴ implică o interacțiune cu încredere, critică, responsabilă, etică și mai sigură cu tehnologiile digitale. Aptitudinile digitale, cum ar fi gândirea computațională, capacitatea de a soluționa probleme TIC și alfabetizarea în materie de date, sunt necesare atât în etapele inițiale ale educației și formării, cât și pe tot parcursul vieții, astfel încât persoanele să se poată integra mai bine în societate și să aibă un acces mai bun la oportunități de angajare.
35. Tehnologiile digitale influențează modul în care cursanții învață, caută și fac schimb de informații, precum și modul în care interacționează și socializează. Cursanții sunt expuși la o gamă largă de informații, inclusiv la dezinformare și la informare greșită, ca atare dezvoltarea alfabetizării digitale și mediatice, a gândirii critice și a aptitudinilor de soluționare a problemelor este esențială.

⁴ A se vedea, de exemplu, Comisia Europeană, Centrul Comun de Cercetare, Vuorikari, R., Kluzer, S., Punie, Y., *DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes* (DigComp 2.2: Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni – Cu noi exemple de cunoștințe, aptitudini și atitudini), 2022 și Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (JO C 189, 4.6.2018, p. 1).

36. Cursanții ar trebui să dobândească și să dezvolte cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare care vor contribui la utilizarea inofensivă, sigură și etică a instrumentelor digitale, printre aceste competențe numărându-se competențele în materie de securitate cibernetică și cunoștințele privind limitele algoritmilor IA. Acest lucru ar putea avea un impact semnificativ asupra stării de bine și rezilienței cursanților.
37. Dezvoltarea competențelor personale și sociale poate ajuta cursanții să utilizeze rețelele sociale digitale cu un risc mai mic de vătămări emoționale sau sociale și le poate spori gradul de conștientizare cu privire la riscurile utilizării excesive a tehnologiilor digitale.
38. Cursanții ar trebui să aibă posibilitatea de a dobândi cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare pentru a le permite să creeze, să partajeze și să utilizeze conținut digital și ar trebui să fie conștienți de normele referitoare la proprietatea intelectuală.
39. Sunt necesare competențe avansate și specializate pentru dezvoltarea de produse și servicii TIC și de tehnologii digitale avansate, inclusiv unele care pot avea un impact pozitiv asupra stării de bine a persoanelor, de exemplu a persoanelor cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale.
40. Educatorii ar trebui să fie sprijiniți în vederea dobândirii și dezvoltării cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor lor digitale, de exemplu în cadrul educației lor inițiale, al integrării la locul de muncă și al dezvoltării lor profesionale continue, și să fie bine informați cu privire la beneficiile și provocările utilizării instrumentelor digitale și la oportunitățile care rezultă din utilizarea lor în educație și formare. Educatorii ar trebui să sprijine cursanții să utilizeze tehnologia într-un mod sigur, responsabil și creativ.

B. Conceperea unor abordări de predare și învățare și a unor medii digitale care sporesc starea de bine a cursanților

41. Abordările de predare și învățare, care includ metode de predare și învățare și aspecte organizaționale, ar trebui să îmbunătățească relevanța și eficacitatea procesului de educație și formare, precum și satisfacția și încrederea în sine a cursanților în toate mediile de învățare. În acest context, accesibilitatea, siguranța și calitatea infrastructurii digitale și a tehnologiilor digitale sunt esențiale. Dezvoltarea și utilizarea tehnologiilor digitale avansate în educație și formare pot fi benefice, în special pentru cursanții defavorizați, inclusiv pentru cei cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale.
42. La elaborarea politicilor în materie de educație digitală, ar trebui luate în considerare următoarele aspecte:
- *mediile* în care are loc învățarea, ținând seama de contextul socioeconomic, cultural și familial al cursanților, precum și de alte circumstanțe relevante.
 - *instrumentele și dispozitivele utilizate*, adaptând utilizarea acestora la nevoile individuale ale cursanților (influențate, de exemplu, de starea de sănătate, de nevoile educaționale speciale și de contextul socioeconomic):
 - Ecosistemele de educație digitală ar trebui să sprijine lucrul cu instrumente educaționale inovatoare, care ar putea include gamificarea, soluții educaționale bazate, de exemplu, pe tehnologii ale realității extinse, cum ar fi realitatea augmentată/virtuală, IA, analitica învățării și rețelele sociale, care să respecte o abordare etică și transparentă, confidențialitatea datelor și nediscriminarea încă din faza de proiectare, luând în considerare beneficiile și riscurile potențiale⁵.

⁵ Printre acestea se numără, de exemplu, dependența de internet, timpul excesiv petrecut în fața ecranului, tulburările de comportament cauzate de jocuri și problemele legate de sănătate, cum ar fi comportamentul sedentar care duce la obezitate.

- Soluțiile digitale ar trebui să fie concepute astfel încât să permită și să încurajeze adaptabilitatea la scopurile educației digitale și să respecte diferitele contexte și nevoi ale tuturor persoanelor, în special ale cursanților din grupuri defavorizate. Acolo unde este cazul, ar trebui promovată interoperabilitatea soluțiilor digitale utilizate în educație și formare.
- Tehnologiile digitale avansate și specializate (de exemplu, IA, realitatea augmentată/virtuală, internetul obiectelor, gemenii digitali etc.) pot îmbunătăți accesibilitatea și calitatea mediilor de învățare și formare și pot completa în mod sinergic abordările de predare și învățare nedigitale. Integrarea soluțiilor digitale inovatoare poate promova îndemânarea cursanților în educația și formarea profesională.
- Utilizarea tehnologiilor digitale poate absorbi un timp care ar putea fi utilizat pentru alte activități benefice pentru sănătate, cum ar fi exercițiul fizic sau somnul. Prin urmare, ar trebui să se țină seama de echilibrul dintre timpul petrecut în fața ecranului și cel din afara ecranului, precum și de gestionarea timpului.
- *sarcinile de învățare* care sunt utilizate în procesul educațional în scopul de a conduce către rezultatele preconizate ale învățării.
 - Utilizarea unui conținut educațional digital de înaltă calitate, conceput cu un scop pedagogic solid și furnizat într-un mod modern, accesibil și ușor de utilizat⁶.
 - Sprijin pentru abordările axate pe cursanți, inclusiv promovarea autonomiei cursanților.
- *educatori* care ar trebui să fie bine pregătiți și capabili să ofere îndrumare cursanților cu privire la utilizarea adecvată a tehnologiilor digitale, inclusiv alocarea înțeleaptă și echilibrată a timpului petrecut în fața ecranului și în afara ecranului. Educatorii bine pregătiți sunt în măsură să țină seama de particularitățile diferitelor medii de învățare digitală, să lucreze cu instrumente digitale și abordări de predare și de învățare inovatoare și să le pună în aplicare într-un context pedagogic, ținând seama, în același timp, de riscurile utilizării excesive a tehnologiilor digitale.

⁶ În ceea ce privește conținutul educațional, viitorul cadru al Comisiei privind conținutul educației digitale poate oferi îndrumări folositoare.

C. Relațiile interpersonale în ecosistemul de educație digitală

43. Ecosistemele de educație digitală nu se bazează numai pe infrastructura digitală și pe conținutul și instrumentele digitale, ci și pe interacțiunile sociale dintre persoanele implicate – și anume cursanții, educatorii și alți actori care utilizează mijloace tehnologice de comunicare și de creare de conținut și rețele – și pe mediile lor fizice și sociale. Este esențial să se țină seama de aceste interacțiuni sociale atunci când se proiectează ecosisteme de educație digitală.
44. Progresul tehnologic a schimbat formele de comunicare și a lansat noi oportunități de capacitate, de autoexprimare și de cetățenie digitală⁷, inclusiv de participare activă în societate prin intermediul instrumentelor online.

⁷ Potrivit Consiliului Europei, „cetățeanul digital este o persoană care, prin dezvoltarea unei game largi de competențe, este capabilă să se implice în mod activ, pozitiv și responsabil atât în comunitățile online, cât și în cele offline, indiferent dacă sunt locale, naționale sau mondiale” [Richardson, J., Milovidov, E., *Digital citizenship education handbook: being online, well-being online, rights online* (Manual de educație în materie de cetățenie digitală: existența online, starea de bine online, drepturile online), Consiliul Europei, 2019].

45. Interacțiunile digitale pot contribui la dezvoltarea competențelor sociale și pot consolida legăturile sociale. Cu toate acestea, cursanții și educatorii pot fi expuși totodată riscurilor digitale⁸ (cum ar fi hărțuirea online, discursurile de incitare la ură, știrile false, încălcarea vieții private, fraudele online, camerele de ecou⁹ etc.)¹⁰ care sunt dăunătoare pentru starea lor de bine¹¹. Este esențial ca cursanții, educatorii și părinții să fie conștienți de amploarea și varietatea acestor riscuri și să știe cum să le evite și/sau să le prevină, unde să găsească sprijin și cum să consolideze reziliența. De asemenea, este important să se utilizeze interacțiunile din mediile de învățare digitală, precum și abordările de predare și învățare în aceste medii pentru a face față riscurilor digitale.
46. Sistemele de educație și formare și școlile ar trebui să exploreze modalități de consolidare a stării de bine în educația digitală, să promoveze conștientizarea și prevenirea riscurilor digitale, precum și politici de tip „școala în întregul ei”, inclusiv proceduri de natură organizațională ale școlilor, care să favorizeze medii sigure de educație digitală și să răspundă la provocările legate de riscurile digitale.

⁸ Riscurile digitale pot fi legate, de exemplu, de utilizarea excesivă sau inadecvată a tehnologiilor digitale sau de interacțiunea cursanților cu lumea digitală.

⁹ Termenul „cameră de ecou” (echo chamber) „se referă la situațiile din cadrul mijloacelor de comunicare socială și al grupurilor de discuții online în care convingerile sunt amplificate sau consolidate prin comunicare și repetare în interiorul unui sistem închis, izolat. De obicei, participanții primesc informații care le întăresc opiniile anterioare, fără a fi confrunțați cu puncte de vedere opuse” [Vuorikari, R., Kluzer, S. și Punie, Y., *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes* (DigComp 2.2: Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni – Cu noi exemple de cunoștințe, aptitudini și atitudini), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022].

¹⁰ Într-un studiu al OCDE din 2019 este definită o tipologie a riscurilor: riscuri de contact, riscuri de conținut, riscuri la adresa vieții private și riscuri pentru consumatori [Burns, T., Gottschalk, F. (eds.), *Educating 21st Century Children: Emotional Well-being in the Digital Age*, (Educarea copiilor din secolul 21: starea de bine emoțională în era digitală), Centrul de cercetare și inovare pedagogică al OCDE, OECD Publishing, Paris, 2019].

¹¹ De exemplu, hărțuirea online poate fi chiar mai nocivă decât formele obișnuite de comportamente agresive, deoarece actul de umilire este amplificat, ajungând la un public larg online, iar cuvintele și imaginile pot rămâne în mediul online pe termen nelimitat.

47. Comparațiile sociale promovate în mediul online pot avea un impact negativ asupra sănătății mintale și a stimei de sine, în special în perioada adolescenței. Preocupările cursanților în ceea ce privește imaginea despre corp și sentimentul de alienare socială pot fi declanșate sau intensificate dacă aceștia sunt expuși unor imagini „ideale” pe platformele de comunicare socială. Utilizarea platformelor de comunicare socială online este, de asemenea, asociată cu un fenomen cunoscut sub numele de „frica de a nu rata ceva” (fear of missing out). Educatorii din mediile de învățare digitală ar trebui să fie conștienți de aceste riscuri, să sporească gradul de conștientizare cu privire la efectele negative ale acestor fenomene și să le contracareze, precum și să promoveze dezvoltarea competențelor necesare în rândul cursanților pentru a aborda aceste probleme.
48. Educatorii ar trebui să sprijine motivația cursanților de a învăța și de a se dezvolta la întregul lor potențial, pentru a-i ajuta să devină persoane coerente, mature, care își cunosc punctele forte, punctele slabe, obiectivele de viață și aspirațiile și care și-au construit o imagine de sine pozitivă, respectând în același timp celelalte persoane și nevoile individuale ale acestora. Un astfel de comportament constituie un factor-cheie al stării de bine în educația digitală.
49. În alcătuirea unui ecosistem de educație digitală ar trebui să intre practici parentale înțelepte în domeniul digitalului și un mediu familial care oferă sprijin, ținând cont, în același timp, de contextul familial. Școlile ar trebui să fie conștiente de importanța comunicării și cooperării cu părinții sau îngrijitorii în legătură cu oportunitățile, beneficiile și provocările pe care le prezintă educația digitală, precum și în legătură cu riscurile digitale și importanța gestionării timpului atunci când sunt utilizate instrumente digitale în scopuri educaționale și de formare.

INVITĂ STATELE MEMBRE, ÎN FUNCȚIE DE CONTEXTUL LOR NAȚIONAL ȘI
CONFORM PRINCIPIULUI SUBSIDIARITĂȚII,

50. să pună accentul pe consolidarea stării de bine a cursanților și a educatorilor atunci când elaborează politici și strategii naționale în domeniul educației digitale;
51. să promoveze conceperea proceselor de predare și învățare ținându-se seama de impactul acestora asupra stării de bine a cursanților și, după caz, să încurajeze o cooperare strânsă între ecosistemele de educație digitală și profesioniștii și serviciile din domeniul sănătății mintale și psihosociale;
52. să încurajeze procesele de predare și învățare bazate pe o abordare axată pe cursanți, de exemplu prin integrarea tehnologiilor digitale avansate, utilizarea etică a IA și a datelor¹², cu un accent special pe sprijinirea stării de bine a cursanților defavorizați și a celor aflați în situații vulnerabile, inclusiv a cursanților cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale, precum și a cursanților supradotați, și pe eliminarea decalajului digital de gen;
53. să sporească gradul de conștientizare în rândul cursanților și al educatorilor cu privire la necesitatea de a asigura un bun echilibru între timpul petrecut în fața ecranului și timpul petrecut în afara ecranului și, acolo unde este posibil, să sprijine școlile în dezvoltarea unei gestionări adecvate a timpului în ceea ce privește activitățile de predare și învățare digitale și cele față în față;
54. să exploreze modalități de a sprijini conceperea și punerea în aplicare a proceselor de predare și învățare și utilizarea tehnologiilor digitale în educație și formare, pentru a facilita integrarea cursanților proveniți din contexte de migrație și/sau a căror primă limbă înșușită este diferită de limba de predare în sistemele de educație și formare ale statelor membre, permițându-le, în același timp, să își mențină legătura cu limba lor maternă și cu cultura lor de origine;

¹² Documentul intitulat „Ethical guidelines on the use of artificial intelligence (AI) and data in teaching and learning for educators” [Orientări în materie de etică pentru educatori privind utilizarea inteligenței artificiale (IA) și a datelor în cadrul predării și al învățării], elaborat de Comisie, poate fi considerat o sursă utilă de orientare și sprijin în acest domeniu.

55. să sprijine¹³ sensibilizarea cursanților cu privire la potențialele pericole ale lumii digitale și dezvoltarea rezilienței acestora, pentru a reduce riscurile și a oferi oportunități online în condiții de siguranță pentru tineri, sprijinind în același timp protecția datelor și confidențialitatea online;
56. să exploreze modalități de a sprijini educatorii în ceea ce privește promovarea gândirii critice și a alfabetizării mediatice și digitale a cursanților și lucrul cu date și informații, inclusiv o abordare fundamentată a informării greșite și a dezinformării¹⁴;
57. să încurajeze școlile, după caz, să aplice abordări de tip „școala în întregul ei” care să promoveze în mod sistematic starea de bine în educația digitală la nivel de învățământ primar, la nivel de învățământ secundar și la nivelul EFP, inclusiv politici flexibile care să sprijine prevenirea și reziliența și să răspundă la provocări precum riscurile digitale, precum și proceduri de natură organizațională ale școlilor;
58. să aibă în vedere valorificarea oportunităților oferite de instrumentele existente ale UE (Fondul social european Plus, Erasmus +, instrumentul de sprijin tehnic etc.) pentru a promova politici de educație digitală axate pe starea de bine a cursanților și a educatorilor în mediile de învățare digitală.

¹³ De exemplu, prin intermediul rețelei existente de centre pentru un internet mai sigur din statele membre, cofinanțate de UE, și al platformei betterinternetforkids.eu, o platformă paneuropeană privind siguranța copiilor în mediul online, care conține materiale pentru cadre didactice, părinți și copii în toate limbile oficiale ale UE.

¹⁴ Documentul intitulat „Guidelines for teachers and educators on tackling disinformation and promoting digital literacy through education and training” (Orientări pentru educatori privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale prin intermediul educației și al formării), elaborat de Comisie, poate fi considerat o sursă utilă de orientare și sprijin în acest domeniu.

INVITĂ COMISIA CA, ÎN CONFORMITATE CU TRATATELE ȘI RESPECTÂND PE DEPLIN PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII,

59. să sprijine cercetarea privind impactul utilizării tehnologiilor digitale asupra stării de bine a cursanților și a educatorilor în statele membre și să elaboreze un studiu bazat pe dovezi privind situația actuală a nevoilor în materie de stare de bine în mediile de educație digitală; să conceapă un model de practici eficiente menite să amelioreze starea de bine în ecosistemele de învățare digitală și, în cele din urmă, criterii pentru un „model școlar de stare de bine digitală” în școli ca exemplu posibil și cu scopul de a fi utilizat de către statele membre în mod voluntar; la elaborarea acestui model, să treacă în revistă lucrările grupului de experți informal al Comisiei privind medii de învățare care să ofere sprijin grupurilor expuse riscului de a obține rezultate slabe la învățătură și pentru sprijinirea stării de bine la școală, grup care este în curs de a fi instituit;
60. să încurajeze elaborarea și partajarea unui conținut de înaltă calitate pentru educatori și alți profesioniști relevanți, în vederea îmbunătățirii în continuare a cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor acestora, abordările pedagogice axate pe cursanți și lucrul cu grupuri diverse de cursanți;
61. să aibă în vedere promovarea stării de bine în educația digitală ca parte a Hackathonului anual al educației digitale;

62. să sensibilizeze toate părțile interesate relevante, de exemplu, creatorii de instrumente și servicii digitale, cum ar fi sectorul tehnologiei educației (EdTech), și pe cele axate pe securitatea cibernetică, cu privire la integrarea unor abordări și soluții ușor de utilizat care să sprijine starea de bine a cursanților și a educatorilor în educația digitală; să sensibilizeze toate părțile interesate relevante care dezvoltă conținut educațional digital cu privire la integrarea aspectului stării de bine nu numai în conținutul propriu-zis, ci și în procesele de predare și învățare.
63. să sprijine utilizarea programelor UE, cum ar fi Erasmus +, Fondul social european Plus, Corpul european de solidaritate, Orizont Europa și programul „Europa digitală”, în scopul promovării stării de bine a cursanților și a educatorilor în mediile de învățare digitală și utilizarea tehnologiilor digitale avansate, de exemplu pentru cursanții cu dizabilități și/sau cu nevoi educaționale speciale, precum și dezvoltarea, testarea și introducerea gamificării, a soluțiilor educaționale bazate pe IA și pe tehnologii ale realității extinse, cum ar fi realitatea augmentată/virtuală în scopuri pedagogice;
64. să reflecte necesitatea unui ecosistem de educație digitală holistic, integrat și durabil în statele membre, care să promoveze calitatea și incluziunea și să favorizeze starea de bine în educația digitală, în cadrul punerii în aplicare în curs a Planului de acțiune pentru educația digitală (2021-2027) și al viitoarelor propuneri de recomandare a Consiliului privind factorii care favorizează educația digitală și de recomandare a Consiliului privind îmbunătățirea ofertei de competențe digitale în educație și formare.
-

DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

Consiliul European

- Concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1).

Consiliul Uniunii Europene

- Concluziile Consiliului referitoare la Strategia UE privind drepturile copilului (10024/22).
- Recomandarea Consiliului privind abordările bazate pe învățarea mixtă pentru un învățământ primar și secundar de înaltă calitate și incluziv (JO C 504, 14.12.2021, p. 21).
- Recomandarea (UE) 2021/1004 a Consiliului din 14 iunie 2021 de instituire a unei Garanții europene pentru copii (JO L 223, 22.6.2021, p. 14).
- Concluziile Consiliului privind echitatea și incluziunea în educație și formare în vederea promovării succesului educațional pentru toți (JO C 221, 10.6.2021, p. 3).
- Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030) (JO C 66, 26.2.2021, p. 1).
- Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență (JO C 417, 2.12.2020, p. 1).
- Concluziile Consiliului privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa (JO C 415, 1.12.2020, p. 22).

- Concluziile Consiliului privind combaterea crizei provocate de pandemia de COVID-19 în educație și formare (JO C 212 I, 26.6.2020, p. 9).
- Concluziile Consiliului privind cadrele didactice și formatorii europeni pentru viitor (JO C 193, 9.6.2020, p. 11).
- Concluziile Consiliului privind economia bunăstării (JO C 400, 26.11.2019, p. 9).
- Rezoluția Consiliului privind dezvoltarea în continuare a spațiului european al educației pentru a sprijini sisteme de educație și formare orientate către viitor (JO C 389, 18.11.2019, p. 1).
- Concluziile Consiliului privind trecerea la o viziune a unui Spațiu european al educației (JO C 195, 7.6.2018, p. 7).
- Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (JO C 189, 4.6.2018, p. 1).

Declarații

- Declarația de la Osnabrück privind educația și formarea profesională ca factor de redresare și de tranziție echitabilă către economii digitale și verzi (30 noiembrie 2020).

Comisia Europeană

- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Un deceniu digital pentru copii și tineri: noua strategie europeană „Un internet mai bun pentru copii” (BIK+) [COM(2022) 212 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale [COM(2021) 102 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030 [COM(2021) 101 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025 [COM(2020) 625 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Planul de acțiune pentru educația digitală 2021-2027, Resetarea educației și formării pentru era digitală [COM/2020/624 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Agenda europeană pentru competențe în scopul promovării competitivității durabile, a echității sociale și a rezilienței [COM(2020) 274 final].

- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025 [COM(2020) 152 final].
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Consolidarea identității europene prin educație și cultură – Consolidarea identității europene prin educație și cultură – Contribuția Comisiei Europene la reuniunea liderilor din 17 noiembrie de la Göteborg [COM(2017) 673 final].

Acte interinstituționale

- Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale (JO C 428, 13.12.2017, p. 10).

Studii

- Vuorikari, R., Kluzer, S. și Punie, Y., *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes* (DigComp 2.2: Cadrul european al competențelor digitale pentru cetățeni – Cu noi exemple de cunoștințe, aptitudini și atitudini), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022].
- Weber, H., Elsner, A., Wolf, D., Rohs, M., și Turner-Cmuchal, M. (eds.), *Inclusive Digital Education* (Educația digitală incluzivă), Agenția Europeană pentru Educație Specială și Incluzivă, Odense, 2022.

- Comisia Europeană, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, *Education and training monitor 2021: education and well-being* (Monitorul educației și formării 2021: educație și bunăstare), 2021.
- Panesi, S., Bocconi, S. și Ferlino, L., *Promoting Students' Well-Being and Inclusion in Schools Through Digital Technologies: Perceptions of Students, Teachers, and School Leaders in Italy Expressed Through SELFIE Piloting Activities* (Promovarea stării de bine și a incluziunii elevilor în școli prin tehnologii digitale: percepțiile elevilor, ale profesorilor și ale directorilor de școală din Italia exprimate prin activități de pilotare SELFIE), revista *Frontiers in Psychology*, 2020.
- Punie, Y., editor(i), Redecker, C., *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu* (Cadrul european pentru competențele digitale ale educatorilor: DigCompEdu), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2017.
- Viac, C. și Fraser, P., *Teachers' well-being: A framework for data collection and analysis* (Starea de bine a profesorilor: un cadru pentru colectarea și analiza datelor), Documentul de lucru al OCDE privind educația nr. 213, OECD Publishing, Paris, 2020.
- Comisia Europeană, Direcția Generală Rețele de Comunicare, Conținut și Tehnologie, *Ethics guidelines for trustworthy AI* (Orientări în materie de etică pentru o IA demnă de încredere), Oficiul pentru Publicații, 2019.
- Richardson, J., Milovidov, E., *Digital citizenship education handbook: being online, well-being online, rights online* (Manual de educație în materie de cetățenie digitală: existența online, starea de bine online, drepturile online), Consiliul Europei, 2019.
- OCDE, *How's Life in the Digital Age?: Opportunities and Risks of the Digital Transformation for People's Well-being* (Cum o ducem în era digitală? Oportunități și riscuri ale transformării digitale pentru starea de bine umană), OECD Publishing, Paris, 2019.
- Burns, T., Gottschalk, F. (eds.), *Educating 21st Century Children: Emotional Well-being in the Digital Age*, (Educarea copiilor din secolul 21: starea de bine emoțională în era digitală), Centrul de cercetare și inovare pedagogică al OCDE, OECD Publishing, Paris, 2019].
- OCDE, *The Protection of Children Online: Risks Faced by Children Online and Policies to Protect Them* (Protecția copiilor online: riscuri pe care le întâmpină copiii online și politici menite să-i protejeze), Documentele OCDE în domeniul economiei digitale, nr. 179, OECD Publishing, Paris, 2011.